

Linards Laicens

PRINCIS PUĶĒS

Bērnu teātris vienā cēlienā

Spēlē

Aldars	1. lefkoja
Sandro	2. lefkoja
Jūlijs	3. lefkoja
Igors	1. atraiknīte
Juris	2. atraiknīte
1. roze	3. atraiknīte
2. roze	Saulespuķe
3. roze	Pienene
1. magone	Pīpene
2. magone	Dadzis — Jūlijs
3. magone	Āzis — Igors

Suflieris — Juris

Aldars (beidz lasīt Jūlijam, Sandro un Igoram «Princis puķēs» pēdējo teikumu). «Nu, kā jums patīk šīs puķes un princis?»

Sandro. Vai zināt, šito mēs varam izspēlēt.

Igors. Bet spēlēsim tūliņ!

Jūlijs. Jā, tūliņ! Meiteņu mums pilna māja — puķu vairāk, kā vajag.

Igors. Jā, bet es būšu par princi! Vai nav nevienam nekas pretī?

Jūlijs. Un es dadzis. Bet jūs, Aldar ar Sandro, paliekat tāpat, kā esat, — par puikām.

Aldars. Labi. Lai notiek! Bet nu jāskrien un jāsameklē meitenes.

Jūlijs. Bet kur tad būs kostīmi un maskas?

Aldars. Dalīsim tikai pēc auguma un apģērba krāsām.

Sandro. Un pēc cepurēm.

Jūlijs. Cepures būs tie ziedi.

Sandro. Bet ātrāk, lai līdz vakariņām varam nospēlēt.

Visi aizsteidzas. Skatuve brīdi tukša.

Aldars (*uzskrien un sauc uz skatuves dibenpusi*). Nu taisieties taču, jūs puķes! Savīkšties vien nevar, kā jau sievieši. Publika paliek nepacietīga. (*Aizskrien atpakaļ. Skatuve atkal brīdi tukša. Tad uznāk grupa meiteņu, kam seko Aldars un Sandro.*)

Aldars. Jūs, sarkanās, būsiet trīs rozēs. Jāstāj te vidū, atsevišķā grupā. Trīsstūriski, muguras cieši kopā. Tā, tā! Būs gandrīz labi.

Sandro. Kur liksim magones? Viena balta, divas sarkanas.

Aldars. Te malā, netālu no rozēm — rindā. Baltā vidū. Tā! (*Apskatās.*) Bet lefkojas. Kur lefkojas? (*Nāk trīs meitenes, rozā, zilas vai baltas.*) Drīzāk! Jums jāsed šai pusē, rindā gar sienu. Te būs sevišķa lefkoju dobīte.

Sandro. Es domāju, atraiknītēm jātup gar lefkoju dobes malu.

Aldars. Jā. Lai nāk ātrāk! Dzeltenā atraikne te, pretī zilajai lefkojai; violetā pret balto; bet šitā tāda raibaliņa te, beidzamā. Un pīpene galā viena pati.

Sandro (*atiet gabaliņu, noskatās*). Nekas. Izskatīsies labi. Vēl nav tikai saulespuķes un pienenes.

Aldars (*atiet uz dibenpusi un sauc*). Citas puķes jau gaida. Nākat ātrāk!

Uznāk. Saulespuķei plata, dzeltena cepure, Pienenei tāda pati šauriņa.

Saulespuķe. Bet mēs tak nezinām lomas!

Aldars. Saulespuķes kundze: puķes nevar ar cilvēkiem runāt. Tu tiešām nezini lomas.

Sandro (*pārsteigts*). Aldar! Tā taču ir. Mums no spēles nekas neiznāks!

Aldars. Kā tā?

Sandro. Mēs esam aizmirsuši, ka neviens nepratīs to, kas jārunā.

Aldars. Priekš kam tad teātros ir priekšā teicējs — suflieris. Mums arī būs suflieris. Skrien pēc Jura! (Sandro aiziet.) Saulespuķei jāstāv vienai pašai atsevišķi un jāgrozās. Te, šai sētmalī! Bet Pienene var mētāties visiem pa kājām. Apmeties te, celiņa malā!

Juris un Sandro ienāk.

Juris. Kur grāmatiņa?

Sandro. Še!

Aldars. Suflierim jānoslēpjas te puķēs un jāsaka priekšā. Bet kur Dadzis?

Jūlijs. Es jau stāvu.

Aldars. Vai ir pietiekoši dzelonu? Tev vajag stāvēt pie pašiem vārtiem. Tā! Tagad lomas sadalītas. Mēs ar Sandro paliekam puikās. Vai visi gatavi?

Visi atbild korī: «Jā!»

Aldars. Suflier, uzmanies! Tad paklanīsieties pret publiku un sāksim spēlēt. Priekšgars ir pacelts.

Paklanās.

Suflieris (*neredzams, čukstošā balsī*). Lefkojas, Lefkojas!

Aldars un Sandro sāk staigāt līdzās starp puķu dobēm.

1. lefkoja. Cik rīts ir jauks, cik saule maiga,
cik viegli ziedi atveras!

2. lefkoja. Cik labi, ka pa dārzu staigā
un puķu krāsās noskatās.

3. lefkoja. Es mūžam vēlētos tik vienu,
lai smaržot spētu nakt un dienu.

Puikas apstājas un paož. Lefkojas priecīgas.

1. roze. Es zinu gan, kas jāsaka man būtu,
bet saltums mans to pats ar sevi teic.

2. roze. Kā valdnieci starp puķēm sevi jūtu —

3. roze. Kas dārzā nāk, tas mani pirmo sveic.

Puikas nostājas un noskatās rozēs.

Sufliera balss. Magones, Magones!

1. magone. Labprāt vienmēr ziedēt gribu
tautu meitu dārziņā(i).
2. magone. Kad atjāja balts bajār(i)s,
lai puškoja cepurīti.
3. magone. Lai puškoja cepurīti
sarkanziestu pušķīšiem.

Sandro pieiet pie baltās magones, noliecas un ož to.

Aldars. Neskaries klātu — tās nobirst tik viegli.

Sandro. Paost es gribēju, kāda tām smarša.

Sufliera balss. Atraiknītes!

1. atraiknīte. Ko es zinu lepoties(i),
tāda sīka meitenīte —
2. atraiknīte. Ziedu dobes maliņā,
lielo ziedu pakrēslī.
3. atraiknīte. Tāpēc acis man ir lielas,
un es reizēm šo to redzu.

Aldars. Sandro, draugs, deguns tev melns
kā ar kvēpiem —

Baltajā magonē noziedies būsi.

Sandro (slaukās). Putekļi sīkie — tie maz ko var kaitēt.

Sufliera balss. Saulespuķe, Saulespuķe! Ko guli!

Saulespuķe. Man gan tā šķiet, ka es redzu vairāk:

pirmkārt — es garāka esmu par visām,
otrkārt — es griezties un grozīties varu,
treškārt — man saulē ir skatīties laime,
ceturtkārt — dzeltena krāsa man piestāv;
bet piektkārt — es tūliņ jums teikšu, ka dārzā
celiņi nava no nezālēm tīri:
redzat, kur Pienene atkal sāk viesties,
pakaļ man ķēmojot dzeltenu krāsu!

1. roze (augstprātīga). Ak tā, kas tur, tā šķībā cūku piene!

Sandro (ož rozēs). Smaršo gan vareni.

Paod tu arī!

Aldars arī ož. Rozes viebjas tiem pretī.

2. roze. Ar kapli nāksies to no dārza laukā triekt!

Pienene. Augstām kundzēm patīk bārties —
bāršanās tās dara gudras.

3. roze. Jēl valdies tu! Tā nekaunās vēl palaist muti.

Pienene. Bet es tomēr kaut ko zinu.

1. atraiknīte. Ko tu tāda vari zināt?

2. atraiknīte (*noliekusies it kā pār dobes malu*). Zin tik tās,
ko audzē dobēs.

Sufliera balss. Pienene!

Pienene. Zinu, kas pie mums te notiks.

Saulespuķe. Kā tu gan tādu ko varētu zināt,
kas zināms, bez šaubām, man nebūtu pašai?

Dadzis (*saliek rokas uz krūtīm un nopūšas*). Ak, kā man patīk
tā Vidējā roze!

Vidējā roze saviebjas.

Pienene. Nakti garām vilkās krupis...

Magones

Lefkojas

Saulespuķe

} (*smejas reizē*). Krupis, krupis! Tāda smiekla!

Kas cienīgs ir, tas prātu augšā tur kā galvu

1. roze. un it nekad par tukšu nemēdz smiet!

Pienene. Krupis teica augstas lietas.

1. atraiknīte (*ieinteresēta*).

Man ar nakti garām vilkās
tāds pavisam maziņš krupīts,
bet nekā viņš nerunāja.

Aldars. Vai zini ko, Sandro: man gribētos noplūkt pārs ziedu
un piespraust pie cepures braši!

Puķes sadrebinās.

Sandro. Nebūtu slikti.

Abi jautri. Uzmin Pienenei uz kājas.

Pienene (*iespiedzas*). Eeh!

1. magone. Uzmina tai viszinīgai!

2. magone. Kas zem kājām, tas ir jāmin.

1. lefkoja (*uz 2. lefkoju*). Vai zini, man ir drusku bailes.

2. lefkoja. Varbūt ka kaut kas notiks ar.

3. lefkoja. Kāds nedaiļums pie mūsu dailes,
ja rupja roka lauž vai skar.

1. magone (*noklausījusies*).

Atraiknes lai apjautājas —
viņas Cūkupienei tuvāk.

2. magone. Bet tik tā, lai kauns mums netiek.

3. magone. Bet, ja briesmas, kauns nav glābējs.

1. lefkoja (*1. atraiknītei klusi*).

Vai zini ko: tu esi tuvāk,
jēl pamēģini izprašāt.

Sufliera balss. Pīpene, Pīpene!

Pīpene. Ak, cik vientuļa es esmu
šīnī kaktā — it kā nāvei
nolemta šē stāvēt būtu.

Sandro. Redzi, kur Pīpene — arī starp citām.

Aldars. Lūkosim zīlēt, kā meitenes dara,
kad viņām liekas, ka mīlēt sāk kādu.

Pieiet, norauj Pīpeni, t. i., viņas cepuri.

Pīpene. Vai!

Puķes dreb no klieziena.

Saulespuķe. Atkal vai uzkāpa Pienenei virsū?

Pīpene. Vai! Nu esmu es pagalam!

Nogāžas un paliek guļot.

2. roze. Kam uztraukties, — tā tikai Pīpene tur kliez!

Aldars. Tā laikam runā: «mīlē vai nemīl?»

*Plūc pa ziedlapiņai un ļauj krist zemē, lūpas kustinādams,
it kā klusām skaitītu.*

Sandro. Nu, kas tad iznāk?

Abi apstājas un smejas.

Aldars (*pēdējo lapiņu noraudams*). Nemīlē, nemīl.

Aizsviež ziedgalviņu magonēs.

Magones (*reizē viebjas*). Kādi palaidņi tie puikas!

Dadzis (*nopūšas*). Ak, kā man patīk tā Vidējā roze!

1. atraiknīte (*uz Pieneni*). Es tev esmu gluži blakus —
kādēj krupi nedzirdēju?

Pienene. Viņš no augstdzimtīgām slēpa.

2. atraiknīte. Saki taču, kas par lietu!

Pienene. Izsmiesiet jūs mani atkal.

3. atraiknīte. Nebūtu nekas mums pretī,
ja tu augtu dobes malā, —
tikai saki...

Pienene. Cik jūs laipnas,
bet tik tad, ja no tā labums
jūsu slakai liekas gūstams.

1. magone. Piesolāt tai dobes vidū!

3. roze. Vai dzirdat jūs — tās kaulējas kā tirgus sievas.

1. roze. Līdz pašas tās pēc vecām reņģēm sāk jau ost.

1. atraiknīte. Pačuksti nu man tik vienai,
es jau tālāk nesacīšu.
Panācies pie dobes tuvāk,
tad tev puikas nemīs virsū.

Pienene pievelkas pie atraiknītēm.

Sandro. Paskaņ, kur Pienene atraikņu vidū!

Pienene. Tikai citām neizstāsti!

1. atraiknīte. Runā droši! Ziņkārība liela man, kā visām
puķēm.

Pienene. Man jau arī pašai gribas
dalīties ar noslēpumu.

1. atraiknīte. Tas ir jauki, mīļā māsiņ!

P i e n e n e. Krupis ķēra pagājšnakti
ēsmu sev zem manām lapām.
Ak, cik viegli viņš to dara,
un cik gudri prot viņš slēpties,
smalki glūnēt, troksni necelt,
klātu vilkties nepamanīts —
tu jau zini: viņš lien rāpus —
un, kad ir pavisam tuvu,
tad uz reizi — tad uz reizi...

1. a t r a i k n ī t e. Saki, māsiņ, ko viņš teica!

P i e n e n e. Tūliņ, tūliņ. — Tad uz reizi
izmet mēli! Tauriņš pielīp.
Nav ne mirklis — ierauts mutē!

1. a t r a i k n ī t e. Saki taču — man nav laika!

P i e n e n e. Stāstu visu tev no gala,
lai tu skaidrāk saprast vari.
Redzi, pagājšnakt viņš arī
ierāva ar mēli rīklē
vienu labu naktstaureni.

1. a t r a i k n ī t e (mēdās). Naktstaureni, naktstaureni!

P i e n e n e. Kaut tu redzēj'si, cik laimīgs
tad viņš attupās man pretī;
kādam debešķīgām acīm
lūkojās un klusi teica:
rīt pie puķēm atnāks princis,
tikai nesaki nevienai.

1. a t r a i k n ī t e. Princis!?

P i e n e n e. Nuja — jaunais, ķēniņš, —
Vēl nav ķēniņš, drīzi būšot.

A l d a r s. Zini ko, Sandro, — atnāksim naktī,
norausim slepeni Vidējo rozi.

Puķes dreb un čukst: «Vidējo rozī!»

S a n d r o. Kur tad tu liksi?

A l d a r s. Noslēpums neliels:

gribu to iemest Skujiņu Olei — pa logul

Jautri aizskrien prom abi.

1. atraiknīte. Paldies, paldies, mīļā māsiņ, —
vari ziedēt mūsu vidū!
(Čukst 2. atraiknītei.)
Šodien puķēs atnāks princis.
Tik lai nesakot nevienai!

2. atraiknīte (trešai).
Šodien puķēs atnāks princis,
ņemšot dažas līdz uz pili.
Tik lai neizpaužot tālāk!

Saulespuķe. Ko jums tā viszine pateica laba?

3. atraiknīte. Mums ir tālāk stāstīt aizliegts.
Bet tev vienai pasacīšu —
pagriez šurpu savu ausi!
(Čukst Saulespuķei ausī.)
Tikai citām neizstāsti.

1. un 2. magone. Taču pasakat mums arī.

3. magone. Tautiet, vai no mums tu slēpsi?

Saulespuķe. Nav nekāds brīnums, ka princis nāks puķēs —
puķēs tie pavada visu savu mūžu.
(Pasper ar kāju pret Pieneni, it kā iespert gribē-
dama.)
Saule vēl pusdienā, šī jau ir cieti.

1. atraiknīte. Aizvērusies, aizmigusi —
paliks neredzēj'si prinča.

1. roze. Vai atļauj gods, ka to no Cūkupiēnes dzirdam?

2. roze. Ja princis nāks, tad nezāles papriekš vāks prom.

3. roze. Lai puķēs nesaož šo cūkkūteni smirdam!

Dadzis (nopūšas). Ak, rozes!

1. atraiknīte. Mēs to pirmās ieraudzīsim,
mēs pie vārtiem esam tuvāk.

2. magone. Bet viņš ieraudzīs mūs pirmās:
viņš mīl sarkanās un baltās krāsas.

3. Iefkoja. Mēs arī droši cerēt drīkstam:
tas smaršas mīl, kas plūst no mums.

Saulespuķe. Nav neviena, kas, ienācis dārzā,
nebūtu apstājies aplūkot mani.

1. roze. Ko runā tās!

2. roze. Pie mums nāk prinči.

3. roze. Tikai!

2. atraiknīte. Rozes paliek ļoti piktas,
ka mēs arī prinči gaidām.

2. magone. Vai jūs arī līdzi gribat...

3. magone. Sacensties ar mums un rozēm?!

1. Iefkoja. Cik jauki būs, kad staigās dārzā
šis jaunais, daiļlais ķēniņdēls!

Saulespuķe. Droši vien dažas viņš līdzi ņems uz pili.

1. magone. Protams, tikai tās, kas skaistas!

2. magone. Tikai magones un rozes!

3. atraiknīte. Princis mīl i atraiknītes.

3. magone. Princim netiek liekties zemu,
lai jūs tādas ieraudzītu.

2. Iefkoja. Bet mūsu smaršas dēļ viņš lieksies.

Rozes nikni viebjas.

Rozes (reizē). Tas būs tā. Tik rožu
smaršas prinčiem patīk!

3. magone. Un bez tam vēl magonkrāsa.

1. atraiknīte. Vai tik rozes vien ir puķes?

2. atraiknīte. Magonēm vien esot krāsa?

Magones (reizē). Muti ciet, jūs ietiepīgās!

Atraiknītes (reizē). Uzpūtenes, ko jūs brēcat!

Magones. Jums nav brīv še līdzi runāt —
grāvmaļos jums vieta tupēt!

Atraiknītes. Liekēdes no kviešu druvas!
Tikko princis elpu pūtīs,
savītīs jums lepnās krāsas!

1. roze. Te redzēt var, cik muļķīgi ir dārznieks darīj's,
ka zemnieces tas sācis dārzā laist.

1. magone (uz atraiknītēm).

Es jums acis izskrāpēšu!

2. roze. Cik rupji lamājas!

2. atraiknīte. Palūko tik pakustēties —
nobirsi kā rīta rasa!

Saulespuķe (nogriežas). Negribu iejaukties
godkāros strīdos.

3. lefkoja. Mums uzposties ar vajadzētu,
kā varam princi godam sveikt.

2. magone. Kuras jūtas nemazgātas,
tās var palūgt kādam ūdens.

3. magone. Mums tāds lefkojmaigums netīk.
Dadzis. Jaukās dāmas! Jaukās dāmas!

Neviena nedzird.

1. magone. Atraiknēm ir acīs smiltis,
lai ņem slotu izslaucīties!

Atraiknītes (reizē). Ko tu tarkšķi, rudzu ložņa!

1. atraiknīte. Pašas kvēpiem piezieķētas —
nupat to vēl teica puikas.

Dadzis. Puķu dāmas! Puķu dāmas!

Rozes. Fū!

Lefkojas. Kas tas tāds?

Magones. Dadzis, Dadzis!

1. atraiknīte. Kāds viņš pelēks!

Saulespuķe. Kā viņš te ticis!

Dadzis. Daiļās puķes!

Rozes. Tam kauna nav!

Dadzis. Es dzirdu...

1. magone. Ko tāds ķēms gan dzirdēt varot!

Dadzis. Soļus es dzirdu...

1. lefkoja. Kāds viņš var jocīgs izskatīties!

1. roze. Kur dārznieks ir? Lai izrauj to ar saknēm!

Dadzis. Mīļākā roze...

Rozes. Nost! Bezkauna!

2. magone. Paskat, ko viņš iedrošinās!

1. lefkoja. Viņš runā savādāk kā puķes...

2. atraiknīte. Ko viņš saka, ko viņš vēlas?

Dadzis. Dzirdu es, dāmas...

Magones. Negribam, ka tāds ko dzird(a)!

Dadzis. Tuvojas, tuvojas...

2. roze. Jel muti ciet!

Dzirdami klausīties, it kā koka tupelēm pa grīdu ietu.

Saulespuķe. Es dzirdēju soļus — tur tuvojas princis.

1. magone. Es jau sen to sadzirdēju,
tikai nesteidzos vien sacīt.

2. magone. Pārsteigumu gatavojām.

1. atraiknīte. Es jau visu dienu dzirdu jaukus solīšus...

1. roze. Tas atļauts nav...

2. roze. ...ka zemnieces dzird prinča soļus!

3. roze (ož gaisā). Te kaut kas smird!

1. roze. Tās lefkojas tā smird, kas cits!

Lefkojas (ož). Šķiet, vējš to nes no rožu puses.

Dadzis. Puķes, ak, puķes —

Saulespuķe. Nejaucies starpā! Klau, princis jau klātu!

Puķes svinīgi paliek klusu, rozes lepni saslienās.

Dadzis (k dzied). Bēdziet jel! (Noliecas priekšā ienākošam Āzim, ķerdamies vilnā.)

Visas (grupām, cita caur citu). Vai! Vai es neteicu! Glābjieties! Nu pagalam!

Āzis. Velns, ko tas Dadža vazaņķis man vilnā ķeras; jau tā maz laika. Kamēr atnāks puikas, šo to tomēr paspēšu iekost. Saulespuķe — oh, tā man patīk! (Pieskrien, norauj cepuri.)

Saulespuķe. Vai! (Nogāžas.)

Āzis. Un magones, rozes! Uh, kas par lielisku maltīti! Varena ieraušana! Ēd, mana dvēsele! (Pieiet magonēm, norauj vienu.)

Magone. Vai! (Nogāžas.)

Āzis noskatās rozēs.

Rozes. Kā drīkst tu! (Dreb; izstiep dzelonus.)

Āzis. Šito pašu pagrābšu! Jānoprovē, kāda tām rozēm tā gaļa. (Rauj Vidējai rozei cepuri.)

Dadzis. Palīgā! Palīgā!

2. roze. Vai! (Gāžas, nopūšas.) Pagalam es!

Atraiknītes. Vai! Vai!

Dadzis. Palīgā!

Aldars, Sandro (ieskrien ar rīkstēm; triec Āzi). Ārā no dārza!
Āzis par dārznieku!

Aldars (apstājas). Ak, nu pagalam ir Vidējā roze!

Dadzis. Vidējā roze!

Sandro. Ko nu mēs darīsim?

Aldars. Izrāde galā! (Paceļ roku.) Nolaidiet priekškaru! Iesim
uz mājām!

Sandro, Aldars (pret publiku, reizē). Nu, kā jums patīk šīs
puķes un princis?